

DEMOGRAFICKÁ PREDIKCE PRO
OBLAST KAPACIT ZÁKLADNÍCH ŠKOL
ZŘIZOVANÝCH OBCÍ NEBO
DOBROVOLNÝM SVAZKEM OBCÍ
V JEDNOTLIVÝCH ORP
V OBDOBÍ ŠKOLNÍCH ROKŮ
2023/2024–2027/2028

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH

Obecně k modelu.....	1
Datová část	2
Závěr	8
Příloha: Datový model – přehled ORP	14

Obecně k modelu

Prezentovaná analytická data obsahují demografickou predikci budoucího vývoje v oblasti kapacit základních škol zřizovaných obcemi nebo dobrovolnými svazky obcí založenou primárně na posledních dostupných statistických datech o počtu žáků v základních školách (stav k 30. 9. 2022), na stavu kapacit těchto škol podle školského rejstříku (stav k 27. 3. 2023) a na extrapolaci obyvatelstva v příslušných věkových kohortách v příslušných obcích a následně i obvodech obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP) vycházející z údajů Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) k 31. 12. 2021.

V modelu, který interpretuje hlavní indikátory relevantní k analýze naplněnosti kapacit a jejich možného vývoje ve školních rocích 2023/2024, 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 a 2027/2028, je tedy pracováno s údaji za všechny obecní základní školy v regionálním školství, jež byly ve školním roce 2022/2023 aktivní, tj. vykazovaly k 30. 9. 2022 nenulový počet žáků. K této interpretaci je pak na základě kritériálního hodnocení výše uvedených dat a indikátorů doplněno skóre rizikovosti daného území ORP z pohledu dostupnosti kapacit v budoucnu. Kritériální hodnocení je založeno na parametrizaci jednotlivých indikátorů, kterými jsou v oblasti základního vzdělávání především celková naplněnost kapacity obecních základních škol ve sledovaném území, podíl těchto škol s vysokou naplněností kapacit na daném území a odhad trendu vývoje počtu dětí v dané věkové kohortě v následujícím období (tj. podzim 2023, 2024, 2025, 2026 a 2027) založený na prosté extrapolaci populace (v případě jednotlivých škol je vycházeno z údajů demografie obcí, kde sídlí ředitelství školy, v případě obvodů ORP z údajů demografie těchto obvodů). Dále do parametrizace vstupují koeficienty rizikovosti jednotlivých škol určené podle jejich konkrétní situace (zohledňují zejména naplněnost kapacity konkrétní školy, její vývoj v posledních třech letech a očekávanou změnu v počtu dětí příslušné věkové kohorty v dané obci (sídlí ředitelství školy). Specifické parametry jsou použity pro zohlednění dopadů ukrajinské krize, a to především počty volných kapacit vykázané školami v mimořádném šetření na jejím začátku a jejich stav v okamžiku zpracování modelu.

Výše uvedené parametry byly v posledním školním roce zásadně ovlivněny ukrajinskou krizí. Ukrajínští žáci-azylanti významným způsobem ovlivnili naplněnost škol, kdy obsadili nemalé volné kapacity, a to především ve větších městech a některých dalších lokalitách. Z důvodu přetrvávajícího konfliktu je navíc zásadní otázkou, zda lze v blízké době uvažovat jejich postupné uvolnění, či spíše naopak. Model je tak v tomto ohledu zpracován pro dvě odlišné situace, a to pro aktuální stav a pro stav bez ukrajinských žáků-azylantů v českém vzdělávacím systému. V modelu jsou hodnoty vztahující se k situaci bez těchto ukrajinských žáků-azylantů doplněny indexem „-u“ (výpočty pak vycházejí z celkových hodnot ponížených o počty těchto žáků k 30. 9. 2022).

Vyhodnocení skóre rizikovosti příslušného obvodu ORP je zcela závislé na nastavení parametrizační rovnice, která je vždy ovlivněna subjektivními faktory a může se významně odchylovat od výsledného budoucího stavu. **Rizikovost tedy nelze chápat jako izolovaný indikátor, nýbrž je ji zapotřebí vnímat v kontextu se všemi ostatními prezentovanými údaji a ukazateli.**

Dále je třeba upozornit, že materiál představuje výhled do budoucnosti v podobě predikce, která je významně limitována vnějšími faktory, které není možné v tuto chvíli jakkoli předjímat (nad rámec vývoje ukrajinské krize se jedná zejména o pokračující suburbanizaci měst, migraci (rezidentů i nerezidentů), skutečné místo pobytu obyvatel a další socioekonomické faktory ovlivňující především účast dětí v základním vzdělávání). Nejedná se tedy o predikci vývoje, která předpokládá zpracování hlubší sociální, ekonomické, demografické a postojové analýzy. Současně tento výhled omezuje i charakter rejstříkové kapacity, která se vztahuje vždy k základní škole jako celku, neboť konkrétní odloučená pracoviště takovým rejstříkovým údajem nedisponují – údaje o počtu žáků jsou tedy agregovány za celou základní školu.

Pro účely této demografické predikce bylo na hlavní město Prahu pohlíženo jako na 22 samostatných obvodů (Praha 1 – Praha 22) v analogii ORP.

Dojde-li v budoucnu k zásadní změně hodnot majících vliv na v modelu využívané indikátory (zejména na naplněnost škol a extrapolaci obyvatelstva), je žádoucí jeho výsledky aktualizovat.

Datová část

Datová část představuje hlavní výstup celé predikce. Jedná se o přehled údajů relevantních k daným obvodům ORP, které vznikly jednak agregací z údajů o jednotlivých obecních základních školách, extrapolací údajů o vývoji demografie na daném území, výpočtem relevantních indikátorů a parametrizací koeficientů vedoucí ke stanovení skóre rizikovitosti.

Stručná charakteristika údajů:

ORP – název správního obvodu obce s rozšířenou působností (A1)

Skóre – významnost rizika (intenzita), že na daném území bude docházet k problémům s dostupností kapacit základních škol; skóre nabývá hodnoty od 0 – velmi nízké riziko (není problém s kapacitami, lokální problémy nelze samozřejmě vyloučit) do 10 – velmi vysoké riziko (lze předpokládat významné problémy na daném území). Škála významnosti je nastavena tak, aby umožňovala odstupňovat jevy vycházející z aktuálního stavu naplněnosti kapacit základních škol a jejich predikovaného vývoje (A2)

Kapacita k 27. 3. 2023 – celková kapacita míst v obecních základních školách zapsaná ve školském rejstříku podle stavu k 27. 3. 2023 (aktuální údaj k okamžiku zpracování této predikce) (A3)

Volná kapacita vykázaná školami (doplňkový údaj)

- **k 7. 4. 2022** – volná kapacita pro umístění ukrajinských žáků-azylantů vykázaná obecními základními školami v okamžiku počátku ukrajinské krize (A4)
- **k 3. 4. 2023** – volná kapacita pro umístění ukrajinských žáků-azylantů vykázaná obecními základními školami k okamžiku zpracování této predikce (A5)

Počet žáků k 30. 9. 2022

- **Celkem** – počet všech žáků v obecních základních školách ve stavu k 30. 9. 2022 (školní rok 2022/2023) (A6)
- **z toho:**
 - o **nově nastoupivších** – počet žáků, kteří nově nastoupili do 1. ročníku (A7)
 - o **ukrajinských azylantů** – počet ukrajinských žáků-azylantů (A8)

Počet základních škol

- **Celkem** – počet obecních základních škol na území daného ORP (A9)
- **z toho s naplněností vč. UAa** (zahrnutí i ukrajinští žáci-azylanti)
 - o **100% N** – počet obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna na 100% nebo více (A10)
 - o **<99-100% N** – počet obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna minimálně na 99 %, ale méně než na 100 % (A11)

- **<95-99)% N** – počet obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna minimálně na 95 %, ale méně než na 99 % (A12)
- **z toho s naplněností bez UAa** (bez ukrajinských žáků-azylantů)
 - **100% N** – počet obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna na 100% nebo více (A13)
 - **<99-100)% N** – počet obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna minimálně na 99 %, ale méně než na 100 % (A14)
 - **<95-99)% N** – počet obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna minimálně na 95 %, ale méně než na 99 % (A15)

Koeficient škol

- **včetně UAa** (do výpočtu zahrnutí i ukrajinští žáci-azylanti)
 - **sumární** – součet koeficientů rizikivosti jednotlivých obecních základních škol stanovených parametrizací údajů předávaných těmito školami na výkazu o základní škole a údajů vycházejících z extrapolace populace v obcích jejich ředitelství (A16)
 - **relativní** – podíl sumárního koeficientu na počtu obecních základních škol ($A17 = A16/A9$)
- **bez UAa** (do výpočtu nezahrnutí ukrajinští žáci-azylanti)
 - **sumární** – součet koeficientů rizikivosti jednotlivých obecních základních škol stanovených parametrizací údajů předávaných těmito školami na výkazu o základní škole a údajů vycházejících z extrapolace populace v obcích jejich ředitelství (A18)
 - **relativní** – podíl sumárního koeficientu na počtu obecních základních škol ($A19 = A18/A9$)

Naplněnost

- **celková** – je učena jako podíl celkového počtu žáků (vč. ukrajinských žáků-azylantů) v obecních základních školách na rejstříkové kapacitě těchto škol ($A20 = A6/A3$)
- **Bez UAa** – je učena jako podíl celkového počtu žáků bez ukrajinských žáků-azylantů v obecních základních školách na rejstříkové kapacitě těchto škol ($A21 = (A6-A8)/A3$)
- **nově nastoupivšími** – je určena jako podíl žáků, kteří nově nastoupili do 1. ročníku, na celkovém počtu žáků ($A22 = A7/A3$)

Procento škol s naplněností

- **včetně UAa** (do výpočtu zahrnutí i ukrajinští žáci-azylanti)
 - **100 %** – procento obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna na 100% nebo více ($A23 = A10/A9$)
 - **<99-100)%** – procento obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna minimálně na 99 %, ale méně než na 100 % ($A24 = A11/A9$)
 - **<95-99)%** – procento obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna minimálně na 95 %, ale méně než na 99 % ($A25 = A12/A9$)
- **bez UAa** (bez ukrajinských žáků-azylantů)
 - **100 %** – procento obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna na 100% nebo více ($A26 = A13/A9$)
 - **<99-100)%** – procento obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna minimálně na 99 %, ale méně než na 100 % ($A27 = A14/A9$)
 - **<95-99)%** – procento obecních základních škol na území daného ORP, jejichž kapacita je naplněna minimálně na 95 %, ale méně než na 99 % ($A28 = A15/A9$)

Extrapolace demografie 0,8*6letí + 7-14letí + 0,2*15letí – odvození počtu obyvatel příslušné věkové kohorty na základě lineární extrapolace stavu obyvatelstva příslušné věkové kohorty podle stavu k 31. 12. 2021 dle údajů Českého statistického úřadu. Započítávány jsou vždy příslušné podíly extrapolovaných počtů 6-15letých (80 % 6letých, 100 % 7-14letých a 20 % 15letých).

- **2022/2023** – extrapolace obyvatelstva příslušné věkové kohorty k 1. 9. 2022 (A29)

- **2023/2024** – extrapolace obyvatelstva příslušné věkové kohorty k 1. 9. 2023 (A30)
- **2024/2025** – extrapolace obyvatelstva příslušné věkové kohorty k 1. 9. 2024 (A31)
- **2025/2026** – extrapolace obyvatelstva příslušné věkové kohorty k 1. 9. 2025 (A32)
- **2026/2027** – extrapolace obyvatelstva příslušné věkové kohorty k 1. 9. 2026 (A33)
- **2027/2028** – extrapolace obyvatelstva příslušné věkové kohorty k 1. 9. 2027 (A34)
- **Trend** – grafické znázornění vývoje extrapolované demografie (počtu dětí v příslušné věkové kohortě) v čase, tj. ve školních letech 2022/2023 až 2027/28 (A35)
- **K_{TREND}** – koeficient trendu určený podle vzorce $(A36 = \text{MAX}(A30, A31, A32, A33, A34) - A29) / (A34 - A29)$; koeficient nabývá záporných hodnot, pokud počet obyvatel v dané věkové kohortě v budoucnu oproti školnímu roku 2022/2023 poklesne, resp. v opačném případě kladných hodnot

Ostatní zřizovatelé

- **Kapacita** – celková kapacita míst v základních školách ostatních zřizovatelů (tj. stát, kraj, soukromý, církev) zapsaná ve školském rejstříku podle stavu k 27. 3. 2023 (aktuální údaj k okamžiku zpracování této predikce) (A37)
- **Počet žáků**
 - o **Celkem** – celkový počet žáků (vč. ukrajinských žáků-azylantů) v základních školách ostatních zřizovatelů (tj. stát, kraj, soukromý, církev) ve stavu k 30. 9. 2022 (školní rok 2022/2023) (A38)
 - o **bez UAa** – celkový počet žáků bez ukrajinských žáků-azylantů v základních školách ostatních zřizovatelů (tj. stát, kraj, soukromý, církev) ve stavu k 30. 9. 2022 (školní rok 2022/2023) (A39)

Kapacita vs. extrapolace

- **zřizovatel obec** – ukazatel je stanoven jako podíl rozdílu mezi stávající kapacitou obecních základních škol a hodnotou extrapolované populace ve školním roce, v němž dosahuje svého maxima, na tomto maximu $(A40 = (A3 - \text{MAX}(A30, A31, A32, A33, A34)) / \text{MAX}(A30, A31, A32, A33, A34))$; v případě, že by v některém analyzovaném školním roce stávající kapacita nepostačovala extrapolovanému počtu dětí, nabývá záporných hodnot, v opačném případě kladných
- **všichni zřizovatelé** – ukazatel je stanoven jako podíl rozdílu mezi stávající kapacitou základních škol všech zřizovatelů a hodnotou extrapolované populace ve školním roce, v němž dosahuje svého maxima, na tomto maximu $(A41 = (A3 + A37 - \text{MAX}(A30, A31, A32, A33, A34)) / \text{MAX}(A30, A31, A32, A33, A34))$; v případě, že by v některém analyzovaném školním roce stávající kapacita nepostačovala extrapolovanému počtu dětí, nabývá záporných hodnot, v opačném případě kladných

Koeficienty skóre

K1 – koeficient celkové naplněnosti kapacit obecních základních škol vč. ukrajinských žáků-azylantů (A42). Koeficient nabývá následujících hodnot:

- 10**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 98 %
- 9**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 96 %, ale nižší než 98 %
- 8**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 94 %, ale nižší než 96 %
- 7**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 92 %, ale nižší než 94 %
- 6**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 90 %, ale nižší než 92 %
- 5**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 88 %, ale nižší než 90 %
- 4**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 86 %, ale nižší než 88 %
- 3**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 84 %, ale nižší než 86 %
- 2**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 82 %, ale nižší než 84 %
- 1**, pokud je naplněnost (A20) vyšší nebo rovna 80 %, ale nižší než 82 %
- 0**, pokud je naplněnost (A20) nižší než 80 %

K1-u – koeficient naplněnosti kapacit obecních základních škol bez zahrnutí ukrajinských žáků-azylantů (A43). Koeficient nabývá následujících hodnot:

- 10, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 98 %
- 9, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 96 %, ale nižší než 98 %
- 8, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 94 %, ale nižší než 96 %
- 7, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 92 %, ale nižší než 94 %
- 6, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 90 %, ale nižší než 92 %
- 5, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 88 %, ale nižší než 90 %
- 4, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 86 %, ale nižší než 88 %
- 3, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 84 %, ale nižší než 86 %
- 2, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 82 %, ale nižší než 84 %
- 1, pokud je naplněnost (A21) vyšší nebo rovna 80 %, ale nižší než 82 %
- 0, pokud je naplněnost (A21) nižší než 80 %

K2 – koeficient procenta obecních základních škol s naplněností 99 % a více (vč. ukrajinských žáků-azylantů). Koeficient (A44) nabývá následujících hodnot

- 5, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A23+A24) vyšší nebo rovno 37 %
- 4, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A23+A24) vyšší nebo rovno 30 %, ale nižší než 37 %
- 3, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A23+A24) vyšší nebo rovno 20 %, ale nižší než 30 %
- 2, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A23+A24) vyšší nebo rovno 10 %, ale nižší než 20 %
- 1, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A23+A24) vyšší než 0 %, ale nižší než 10 %
- 0, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A23+A24) rovno 0 %

K2-u – koeficient procenta obecních základních škol s naplněností 99 % a více (bez ukrajinských žáků-azylantů). Koeficient (A45) nabývá následujících hodnot

- 5, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A26+A27) vyšší nebo rovno 37 %
- 4, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A26+A27) vyšší nebo rovno 30 %, ale nižší než 37 %
- 3, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A26+A27) vyšší nebo rovno 20 %, ale nižší než 30 %
- 2, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A26+A27) vyšší nebo rovno 10 %, ale nižší než 20 %
- 1, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A26+A27) vyšší než 0 %, ale nižší než 10 %
- 0, pokud je procento škol s naplněností 99 % a více (A26+A27) rovno 0 %

K3 – koeficient procenta obecních základních škol s vysokou naplněností (vč. ukrajinských žáků-azylantů). Koeficient (A46) nabývá následujících hodnot:

- 10, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 90 %
- 9, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 80 %, ale nižší než 90 %
- 8, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 70 %, ale nižší než 80 %
- 7, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 60 %, ale nižší než 70 %
- 6, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 50 %, ale nižší než 60 %

5, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 40 %, ale nižší než 50 %

4, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 30 %, ale nižší než 40 %

3, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 20 %, ale nižší než 30 %

2, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší nebo rovno 10 %, ale nižší než 20 %

1, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) vyšší než 0 %, ale nižší než 10 %

0, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A23+A24+A25) rovno 0 %

K3-u – koeficient procenta obecních základních škol s vysokou naplněností (bez ukrajinských žáků-azylantů). Koeficient (A47) nabývá následujících hodnot:

10, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 90 %

9, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 80 %, ale nižší než 90 %

8, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 70 %, ale nižší než 80 %

7, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 60 %, ale nižší než 70 %

6, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 50 %, ale nižší než 60 %

5, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 40 %, ale nižší než 50 %

4, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 30 %, ale nižší než 40 %

3, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 20 %, ale nižší než 30 %

2, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší nebo rovno 10 %, ale nižší než 20 %

1, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) vyšší než 0 %, ale nižší než 10 %

0, pokud je procento škol s minimálně 95% naplněností (A26+A27+A28) rovno 0 %

K4 – koeficient škol v relativním vyjádření (A48 = A17); koeficient vychází ze sumárního koeficientu (A16), který je součtem koeficientů rizikovosti jednotlivých obecních základních škol vzniklých v rámci analýzy individuálních situací těchto škol zohledňující zejména jejich naplněnost (vč. ukrajinských žáků-azylantů) a trend vývoje demografie v obci ředitelství školy.

K4-u – koeficient škol v relativním vyjádření (A49 = A19); koeficient vychází ze sumárního koeficientu (A18), který je součtem koeficientů rizikovosti jednotlivých obecních základních škol vzniklých v rámci analýzy individuálních situací těchto škol zohledňující zejména jejich naplněnost (nejsou uvažováni ukrajínští žáci-azylanti) a trend vývoje demografie v obci ředitelství školy.

K5 – koeficient zohledňující riziko vycházející z trendu extrapolované populace (A50), který nabývá následujících hodnot:

6, pokud je hodnota koeficientu trendu (A36) vyšší než 10 %

4, pokud je hodnota koeficientu trendu (A36) vyšší než 5 %, ale nižší nebo rovna 10 %

2, pokud je hodnota koeficientu trendu (A36) vyšší než 0 %, ale nižší nebo rovna 5 %

0, pokud je hodnota koeficientu trendu (A36) nižší nebo rovna 0 %

K6 – koeficient zohledňující riziko vycházející z ukazatele schopností pokrytí extrapolované populace stávajícími kapacitami obecních základních škol (A51), který nabývá následujících hodnot:

6, pokud je hodnota ukazatele (A40) nižší než -15 %

4, pokud je hodnota ukazatele (A40) vyšší nebo rovna -15 %, ale nižší než -10 %

2, pokud je hodnota ukazatele (A40) vyšší nebo rovna -5 %, ale nižší než 0 %

0, pokud je hodnota ukazatele (A40) vyšší nebo rovna 0 %

URČENÍ VÝSLEDNÉHO SKÓRE

Se zohledněním ukrajinských žáků-azylantů:

Průměr K1-K6 – jedná se o vážený aritmetický průměr koeficientů K1, K2, K3, K4, K5 a K6 stanovený podle následujícího vzorce:

$$\text{Průměr K1-K6} = \frac{2 * K1 + K2 + K3 + 2 * K4 + K5 + K6}{8},$$

a tedy:

$$A52 = \frac{2 * A42 + A44 + A46 + 2 * A48 + A50 + A51}{8}$$

Přepočet – jedná se o výslednou hodnotu skóre rizikovosti určenou podle následujícího vzorce:

$$\text{Přepočet} = \text{Skóre} = \text{ZAOKROUHLIT}_{\text{NA JEDNOTKY NAHORU}} \left\{ \frac{\text{Průměr K1-K6}}{\text{Průměr K1-K6}_{\text{MAX}}} \times 10 \right\},$$

a tedy:

$$A54 = A2 = \text{ZAOKROUHLIT}_{\text{NA JEDNOTKY NAHORU}} \left\{ \frac{A52}{A52_{\text{MAX}}} \times 10 \right\},$$

kde $\text{Průměr K1-K6}_{\text{MAX}}$, resp. $A52_{\text{MAX}}$, je nejvyšší hodnota průměru v rámci všech ORP.

(Pozn.: Pro zobrazení hodnoty ve sloupci A2 je třeba, aby **bylo** v datovém modelu zaškrtnuto pole „Skóre vč. UAa“ v záhlaví tohoto sloupce.)

Bez zohlednění ukrajinských žáků-azylantů:

Průměr (K1-K6)-u – jedná se o vážený aritmetický průměr koeficientů K1-u, K2-u, K3-u, K4-u, K5 a K6 stanovený podle následujícího vzorce:

$$\text{Průměr (K1-K6)-u} = \frac{2 * K1-u + K2-u + K3-u + 2 * K4-u + K5 + K6}{8},$$

a tedy:

$$A53 = \frac{2 * A43 + A45 + A47 + 2 * A49 + A50 + A51}{8}$$

Přepočet-u – jedná se o výslednou hodnotu skóre rizikovosti určenou podle následujícího vzorce:

$$\text{Přepočet} = \text{Skóre} = \text{ZAOKROUHLIT}_{\text{NA JEDNOTKY NAHORU}} \left\{ \frac{\text{Průměr (K1-K6)-u}}{\text{Průměr (K1-K6)-u}_{\text{MAX}}} \times 10 \right\},$$

a tedy:

$$A55 = A2 = \text{ZAOKROUHLIT}_{\text{NA JEDNOTKY NAHORU}} \left\{ \frac{A53}{A53_{\text{MAX}}} \times 10 \right\},$$

kde $\text{Průměr (K1-K6)-u}_{\text{MAX}}$, resp. $A53_{\text{MAX}}$, je nejvyšší hodnota průměru v rámci všech ORP.

(Pozn.: Pro zobrazení hodnoty ve sloupci A2 je třeba, aby **nebylo** v datovém modelu zaškrtnuto pole „Skóre vč. UAa“ v záhlaví tohoto sloupce.)

Závěr

Analyzovaná data potvrzují, že se řada územních oblastí potýká s problémy s dostupností kapacit v obecních základních školách, byť zde není situace tak vyhrcoená, jako tomu bylo v případě mateřských škol. V celkem 31 (19)¹ ORP z 227 se nachází vždy alespoň jedna škola, která má svou kapacitu naplněnu na 100 %. Celkem je takových škol 39 (23). V celkem 142 (94) ORP se pak nachází vždy alespoň jedna škola, která má svou kapacitu naplněnu minimálně z 95 %. Takových škol je celkem 404 (196).

Pro cca 70 % (81 %) ORP platí, že mají celkové kapacity obecních základních škol naplněny z méně než 80 %, nejméně ORP Veselí nad Moravou – 43,4 % (42,3 %). Naopak nejvíce má tyto rejstříkové kapacity naplněna ORP Neratovice – 96,6 % (Český Brod – 93,8 %). Nad 90 % jsou ještě ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Český Brod, Kralupy nad Vltavou, Pardubice, Praha 7, Praha 9, Praha 10, Praha 20, Praha 21, Praha 22, Říčany a Stod (Neratovice a Praha 21).

Počet dětí ve věku 6-14 let (včetně jistého podílu 15letých) by se měl v ČR podle extrapolace demografického vývoje v následujících letech snižovat, nicméně situace se různí v jednotlivých ORP. Extrapolace naznačuje, že procentuálně by mohlo nejvíce dětí v tomto věku přibýt v některém z následujících školních roků v ORP Bučovice, Moravské Budějovice, Moravský Krumlov, Pohořelice, Praha 1, Praha 10, Praha 2, Praha 3, Praha 5, Praha 7, Praha 9, Světlá nad Sázavou, Velké Meziříčí a Vlašim, naopak klesající křivku je možné spojit zejména s ORP Aš, Bruntál, Dvůr Králové nad Labem, Kraslice, Mariánské Lázně, Ostrov a Trutnov. Výsledné počty dětí v této věkové kohortě však mohou být zásadně ovlivněny budoucím vývojem na Ukrajině, který není možné jakkoli predikovat.

Jak již bylo uvedeno v úvodu materiálu, **lokální problém nelze zcela vyloučit víceméně nikde**, záleží na konkrétní demografické situaci v okolí konkrétní základní školy (obce). Nicméně na základě provedeného analytického rozboru je možné vysledovat oblasti, které se s těmito problémy mohou setkávat častěji než oblasti ostatní – to je vyjádřeno skórem rizikovosti. Čím vyšší je riziko (skóre), tím vyšší je pravděpodobnost výskytu problémů a jejich závažnosti. Skóre pro dané ORP nabývá hodnoty od 0 (nejnižší riziko) do 10 (nejvyšší riziko), a je vždy počítáno v relaci k situaci v ostatních ORP.

Skóre 10

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Český Brod	Český Brod
Praha 10	Neratovice
	Praha 10

Skóre 9

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Neratovice	

Skóre 8

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
Praha 9	Říčany
Říčany	

¹ V závorkách jsou uvedeny hodnoty, které odpovídají hypotetické situaci bez ukrajinské krize (tzn., že jejich výpočet vychází z údajů o celkových počtech žáků v obecních základních školách ve školním roce 2022/2023 ponižených o počty ukrajinských žáků-azylantů).

Skóre 7

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Pardubice	Pardubice
Praha 7	Praha 7
Praha 22	Praha 22
Stod	

Skóre 6

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Kolín	Kolín
Kralupy nad Vltavou	Kralupy nad Vltavou
Praha 2	Praha 9
Praha 6	Praha 21
Praha 17	Vodňany
Praha 21	
Vodňany	

Skóre 5

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Benešov	Černošice
Brno	Dobříš
Černošice	Horšovský Týn
České Budějovice	Mnichovo Hradiště
Horšovský Týn	Praha 6
Liberec	Rosice
Mladá Boleslav	Židlochovice
Mnichovo Hradiště	
Praha 3	
Praha 18	
Praha 20	
Rosice	
Turnov	

Skóre 4

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Beroun	Benešov
Dobříš	Beroun
Kuřim	Brno
Lysá nad Labem	České Budějovice
Plzeň	Kuřim
Praha 5	Praha 2
Praha 13	Praha 3
Praha 14	Praha 20
Praha 15	Stod
Praha 19	Světlá nad Sázavou
Slaný	Šlapanice
Šlapanice	Turnov
Židlochovice	

Skóre 3

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Čáslav	Blovice
Frýdlant nad Ostravicí	Humpolec
Hořovice	Jičín
Hradec Králové	Kladno
Kladno	Kutná Hora
Kutná Hora	Liberec
Mariánské Lázně	Mladá Boleslav
Mělník	Pohořelice
Olomouc	Praha 5
Poděbrady	Praha 14
Praha 1	Praha 15
Praha 4	Praha 17
Praha 16	Praha 18
Přeštice	Praha 19
Rokycany	Rokycany
Roudnice nad Labem	Roudnice nad Labem
Slavkov u Brna	Slaný
Světlá nad Sázavou	Slavkov u Brna
Tišnov	Tišnov
Trhové Sviny	Trhové Sviny
Vysoké Mýto	Zlín
Zlín	

Skóre 2

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Bílina	Blatná
Blatná	Břeclav
Blovice	Bučovice
Břeclav	Bystřice nad Pernštejnem
Bučovice	Čáslav
Bystřice nad Pernštejnem	Děčín
Český Krumlov	Domažlice
Děčín	Frýdlant
Hranice	Frýdlant nad Ostravicí
Humpolec	Hlinsko
Chomutov	Hlučín
Ivančice	Hořovice
Jablonec nad Nisou	Hradec Králové
Jaroměř	Hranice
Jičín	Chomutov
Jihlava	Chrudim
Kraslice	Ivančice
Most	Jablonec nad Nisou
Náchod	Jaroměř
Nová Paka	Jihlava
Nymburk	Jindřichův Hradec
Nýřany	Kopřivnice

Písek	Kralovice
Pohořelice	Kraslice
Praha 8	Lipník nad Bečvou
Praha 11	Lysá nad Labem
Praha 12	Mariánské Lázně
Příbram	Mělník
Rychnov nad Kněžnou	Moravské Budějovice
Sedlčany	Moravský Krumlov
Soběslav	Most
Šternberk	Nová Paka
Tábor	Nymburk
Teplice	Nýřany
Uherský Brod	Olomouc
Ústí nad Labem	Písek
Valašské Meziříčí	Plzeň
Varnsdorf	Poděbrady
Velké Meziříčí	Praha 1
Vlašim	Praha 4
Vyškov	Praha 8
	Praha 12
	Praha 13
	Příbram
	Rýmařov
	Sedlčany
	Sokolov
	Šternberk
	Tábor
	Teplice
	Třinec
	Uherský Brod
	Ústí nad Labem
	Valašské Meziříčí
	Velké Meziříčí
	Vlašim
	Vysoké Mýto
	Vyškov
	Žamberk

Skóre 1

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Bílovec	Bílina
Blansko	Bílovec
Bohumín	Blansko
Boskovice	Bohumín
Broumov	Boskovice
Bruntál	Broumov
Bystřice pod Hostýnem	Bruntál
Česká Lípa	Bystřice pod Hostýnem
Česká Třebová	Česká Lípa

Český Těšín	Český Krumlov
Dačice	Český Těšín
Dobruška	Dačice
Domažlice	Dobruška
Dvůr Králové nad Labem	Dvůr Králové nad Labem
Frenštát pod Radhoštěm	Frenštát pod Radhoštěm
Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Frýdlant	Havířov
Havířov	Havlíčkův Brod
Havlíčkův Brod	Hodonín
Hlinsko	Holešov
Hlučín	Holice
Hodonín	Hořice
Holešov	Hustopeče
Holice	Cheb
Hořice	Jablunkov
Hustopeče	Jeseník
Cheb	Jilemnice
Chrudim	Kadaň
Jablunkov	Kaplice
Jeseník	Karlovy Vary
Jilemnice	Karviná
Jindřichův Hradec	Klatovy
Kadaň	Kostelec nad Orlicí
Kaplice	Králíky
Karlovy Vary	Kravaře
Karviná	Kroměříž
Klatovy	Kyjov
Kopřivnice	Lanškroun
Kostelec nad Orlicí	Litoměřice
Králíky	Litomyšl
Kralovice	Litovel
Kravaře	Litvínov
Krnov	Louny
Kroměříž	Lovosice
Kyjov	Luhačovice
Lanškroun	Mikulov
Lipník nad Bečvou	Milevsko
Litoměřice	Mohelnice
Litomyšl	Moravská Třebová
Litovel	Náchod
Litvínov	Náměšť nad Oslavou
Louny	Nepomuk
Lovosice	Nové Město na Moravě
Luhačovice	Nové Město nad Metují
Mikulov	Nový Bor
Milevsko	Nový Bydžov
Mohelnice	Nový Jičín
Moravská Třebová	Odry

Moravské Budějovice	Opava
Moravský Krumlov	Ostrava
Náměšť nad Oslavou	Ostrov
Nepomuk	Otrokovice
Nové Město na Moravě	Pacov
Nové Město nad Metují	Pelhřimov
Nový Bor	Polička
Nový Bydžov	Praha 11
Nový Jičín	Praha 16
Odry	Prachatice
Opava	Prostějov
Ostrava	Přelouč
Ostrov	Přerov
Otrokovice	Přeštice
Pacov	Rakovník
Pelhřimov	Rožnov pod Radhoštěm
Polička	Rumburk
Prachatice	Rychnov nad Kněžnou
Prostějov	Semily
Přelouč	Soběslav
Přerov	Strakonice
Rakovník	Stříbro
Rožnov pod Radhoštěm	Svitavy
Rumburk	Šumperk
Rýmařov	Tachov
Semily	Tanvald
Sokolov	Telč
Strakonice	Trutnov
Stříbro	Třebíč
Svitavy	Třeboň
Šumperk	Týn nad Vltavou
Tachov	Uherské Hradiště
Tanvald	Uničov
Telč	Ústí nad Orlicí
Trutnov	Valašské Klobouky
Třebíč	Varnsdorf
Třeboň	Vimperk
Třinec	Vítkov
Týn nad Vltavou	Vizovice
Uherské Hradiště	Votice
Uničov	Vrchlabí
Ústí nad Orlicí	Vsetín
Valašské Klobouky	Zábřeh
Vimperk	Znojmo
Vítkov	Žatec
Vizovice	Žďár nad Sázavou
Votice	Železný Brod
Vrchlabí	
Vsetín	

Zábřeh	
Znojmo	
Žamberk	
Žatec	
Žďár nad Sázavou	
Železný Brod	

Skóre 0

Aktuální stav	Stav bez ukrajinských žáků-azylantů
Aš	Aš
Horažďovice	Česká Třebová
Chotěboř	Horažďovice
Konice	Chotěboř
Orlová	Konice
Podbořany	Krnov
Sušice	Orlová
Veselí nad Moravou	Podbořany
	Sušice
	Veselí nad Moravou

Statistiku počtu obvodů ORP podle hodnoty skóre prezentuje následující tabulka:

Skóre	Aktuální stav				Stav bez ukrajinských žáků-azylantů			
	Obvody ORP		Celkem		Obvody ORP		Celkem	
	Počet	Podíl	Počet ORP	Podíl ORP	Počet	Podíl	Počet ORP	Podíl ORP
0	8	3,5 %	197	86,8 %	10	4,4 %	207	91,2 %
1	113	49,8 %			105	46,3 %		
2	41	18,1 %			59	26,0 %		
3	22	9,7 %			21	9,3 %		
4	13	5,7 %			12	5,3 %		
5	13	5,7 %	30	13,2 %	7	3,1 %	20	8,8 %
6	7	3,1 %			5	2,2 %		
7	4	1,8 %			3	1,3 %		
8	3	1,3 %			2	0,9 %		
9	1	0,4 %			0	0,0 %		
10	2	0,9 %			3	1,3 %		

Samotným závěrem je třeba důrazně upozornit, že při analýze situace v daném ORP nemusí být vždy vhodné přistupovat dogmaticky pouze ke stanovenému skóre rizikovosti, ale jak již bylo uvedeno, rovněž uvažovat i kontext dalších ukazatelů obsažených v datovém modelu a jiné, zejména sociálně-ekonomické determinanty, neboť relativně nízké skóre ORP nevylučuje lokální problémy v některé z jeho škol. Bez dalšího je tak v obecné rovině možné pouze doporučit směřování podpory primárně do území těch ORP, u nichž hodnota skóre dosahuje alespoň hodnoty jeho mediánu (5).

Příloha: Datový model – přehled ORP